

Do użytku wewnętrznego

Mini Gazeta

Zespół Społecznej Służby Instruktorskiej w POD im. „POKÓJ” - Kwartalnik (4) - 2004r.

WYDANIE SPECJALNE

„MINI GAZETKI”

Wydanie (4) kwartalnika naszej gazetki jest poszerzone. A to dlatego, że przedstawiam państwu pismo protestu jakie zostało skierowane do Sejmu i Senatu. Ponadto chciałbym państwu przybliżyć walkę z chorobami i szkodnikami drzew i krzewów.

Okręgowy Zarząd POD we Wrocławiu

Zarząd POD im. „Pokój” we Wrocławiu, Działkowicze oraz Instruktorzy ogrodu składają wniosek do Okręgowego Zarządu POD we Wrocławiu o złożenie, za pośrednictwem Prezydium Krajowej Rady PZD, protestu Marszałkowi Sejmu i ugrupowaniom politycznym przeciwko projektowi ustawy „Prawa i Sprawiedliwości” o likwidacji Polskiego Związku Działkowców, znanej pod nazwą projektu ustawy o przekształceniu prawa użytkowania działek w POD we własność.

Marszałek Sejmu i Senatu

Posłowie i Senatorowie

ugrupowań politycznych

Z uprzejmą prośbą zwracamy się do Marszałka Sejmu o przekazanie ugrupowaniom politycznym protestu, przeciwko posłom Prawa i Sprawiedliwości.

Panowie, Ci, którzy ogłaszają się dobroczyńcami (**Prawa i Sprawiedliwości**), stają się **profesorami łamania prawa, zgodnie z prawem.**

Tak można określić projekt ustawy głoszony przez posłów Prawa i Sprawiedliwości, piękne hasło: „Dam ci działkę za darmo i na własność”, i co dalej Panowie Posłowie? Działkowicz emeryt, działkowicz bez pracy, nawet ci, którzy pracują za nędzną średnią krajową, pozwolą sobie na wykup ziemi na własność, gdzie koszt 1m² w dużym mieście waha się w granicach od 150 do 200, a

nawet więcej złotych za 1m², w miejscowościach mniejszych cena będzie nieco mniejsza. Ile będą kosztować decyzje o zezwoleniu przydziału na działkę, o udowodnieniu, że to działka tej, a nie innej osoby, o założeniu księgi wieczystej w sądzie, o projekcie budowy altany oraz decyzje o placeniu podatków. Po dwóch latach, jeżeli działkowicz nie będzie miał pieniędzy na wykup działki, to gmina powie fora ze dwóra. Wtedy panowie i nadziani biznesmeni będą mieli wielką ucztę wykupu gruntów. „Po co Ci biedaku działka i wypoczynek, na który cię nie stać, idź pod most!”

Panie Marszałku Sejmu, Posłowie Ugrupowań Politycznych uprzejmie Was prosimy o nie głosowanie za przyjęciem tej ustawy, ponieważ godzi ona w interesy maluczkich, choć stanowiących znaczną część polskiego społeczeństwa.

My, działkowicze będziemy Wam wdzięczni.

W imieniu Działkowiczów i Zarządu:

Prezes Zarządu POD im. „Pokój”

Marian Dolata

Instruktor okręgowy - Zastępca Prezesa

Tadeusz Netczuk

Okres jesienno – zimowy

Zabezpieczenie przed chorobami roślin sadowniczych - jest to okres wzmożonej pracy na działce, ale musimy też pamiętać o uszkodzeniach i szkodnikach drzew oraz o ich zwalczaniu, aby w następnym roku, nasze drzewa wyglądały zdrowo i obrodziły obfitym plonem owoców.

Szkodniki występujące na różnych gatunkach roślin sadowniczych.

Przędziorek owocowiec – na rozwijających się liściach w okresie wczesnej wiosny obserwujemy jaśniejsze plamki bądź punkty.

W okresie lata lub wczesnej jesieni plamki te zagęszczają się lub zlewają, tworząc jasne przebarwienia. Liście silniej porażone niektórych odmian jabłoni, a zwłaszcza śliwy *Węgierki zwykłej*, wcześniej brunatnieją i opadają. Na spodniej stronie uszkodzonych liści znajdują się małe, czerwone pajęczki. W okresie bezlistnym na gałęziach drzew, zwłaszcza od dolnej strony, można zaobserwować pod lupą małe, kuliste jajeczka.

Zwalczanie – przeprowadzamy od chwili stwierdzenia szkodników preparatem *Promanal 012 AL, (olej parafinowy), Polyset Hobby AL., (bifentryna)* Zabiegi chemiczne uzależniamy przede wszystkim od stwierdzenia przynajmniej 5 szkodników na liściu. Oprysk robimy gdy drzewo jest bezlistne tj. jesienią – wczesną wiosną. Inne pokrewne gatunki przedziorków zwalczą się podobnie.

Mszyca jabłoniowo – zbożowa, jabłoniowo – babkowa i inne – jest liczną i bardzo szkodliwą rodziną owadów. Opanowują młode pędy drzew i krzewów, powodując zawijanie się liści, zniekształcanie pędów bądź zasychanie młodych pędów i liści. Mszyce wysysają soki z roślin, a ponadto w większości wypadków mogą być roznośicielami wirusów drzew i krzewów, roślin warzywnych oraz ozdobnych.

Zwalczanie – na działkach najbardziej wskazane jest opryskiwanie w okresie zimowym, gdy na bezlistnych drzewach i krzewach obserwujemy liczne jaja mszyc. Są one wydłużone, ciemno „lakierowane”, a czasami pokryte warstwą nalotu lub pyłów. W tym czasie obficie i dokładnie opryskujemy drzewa oraz krzewy *ABC na mszyce AL. (pyretroid), Nissorun 050 EC (tiazolidynowy), Promanal 012A, (olej parafinowy)*. W okresie wegetacji zwalczamy mszyce preparatami *Pirimor 500WG (Karbaminian)*. Mszyce mają wielu wrogów naturalnych, których powinniśmy chronić, a o których pisałem w 3 numerze kwartalnika.

Misecznik śliwowiec – na drzewach i krzewach owocowych, a szczególnie na śliwach, obserwujemy na gałęziach: miseczki barwy kasztanowej, a często obok nich tej samej barwy lub nieco czerwieniejsze, małe, płaskie larwy, przytwierdzone do gałązek. Najbardziej są one widoczne w okresie bezlistnym drzew.

Zwalczanie – w okresie bezlistnym zwalczą się tak jak mszyce, a później, w okresie pęknięcia pąków kwiatowych, preparatami : *Promanal 012A, (olej parafinowy)*. Zanim podejmiemy walkę chemiczną z tym szkodnikiem, należy zasięgnąć porady specjalistów „(SSI)”, gdyż ten szkodnik ma wielu wrogów naturalnych, którymi są owady, a także grzyby. Samice *Miseczniaka śliwowca* w okresie wiosny wydzielają słodki płyn, który zbierany jest

przez pszczoły (miody spadziowe), a także przez owady oraz sikorki i inne ptaki. To właśnie misecznikom zawdzięczamy pobyt sikorek na naszych działkach.

Skorupik jabłoniowy – w okresie bezlistnym drzew i krzewów można zaobserwować na pędach szare, przytwierdzone do pędów tarczki, najczęściej w kształcie przecinków. Kora w tych miejscach ulega dość silnie spękaniu i łuszczeniu, pędy silnie porażone zniekształcają się i słabiej rosną.

Zwalczanie – w okresie bezlistnym zwalczą się tak, jak mszyce. Zabieg ten bywa w pełni skuteczny w okresie występowania larw (okres zakwitania głogu). Powtórnie opryskujemy: *Polysect Hobby AL (bifentryna), Spruzit 04 EC (naturalna perytryna),* czy *Promanal 012 AL (olej parafinowy)*.

Zwójki – w okresie pęknięcia pąków, a także w późniejszym okresie małe gąsienice uszkodzają pąki i powodują zwijanie się liści. Mogą także niszczyć zawiązki owoców oraz uszkodzać owoce, szczególnie w miejscu przylegania liści do owoców.

Zwalczanie – w okresie bezlistnym zwalczą się tak, jak mszyce. Od pęknięcia pąków aż do początku kwitnienia drzew opryskujemy *ABC przeciwko szkodnikom na drzewach AL (perytryna)*.

Pamiętajmy, że wiele gatunków zwójek zimujących w formie jaj może być spasożytowanych przez kruszynyka. Złóża takie powinniśmy zabezpieczyć. Szczególnie pożyteczną rolę w walce z gąsienicami zwójek spełniają sikorki i ptaki owadożerne.

Piędzik przedzimek – w okresie pęknięcia pąków kwiatowych drzew i tuż przed pojawieniem się liści widoczne są szarawozielono-niebieskie, a później zielono-żółte gąsienice, które mają po bokach ciała 3 białe linie, a głowę zieloną. Dorosłe gąsienice osiągają wielkość około 2,5 cm i mają 5 par odnóży. Poruszają się w bardzo charakterystyczny sposób, bo wyglądają jak gdyby odmierzają długość gałązek lub liści. Gąsienice są bardzo żarłoczne, niszczą pąki, a czasem nawet powodują gołozery. Schodzą do gleby od końca maja do początku czerwca.

Zwalczanie – przed wyjściem motyli z gleby, tzn. już w październiku, lecz nie później niż na początku listopada, na pniach drzew owocowych należy umieścić opaski lepowe. Zakładamy je w ten sposób, że najpierw wokół pnia owijamy szczelnie papier, który nie nasiąka wodą i przywiązujemy go szpagatem od góry i od dołu tak, aby wszystkie owady wędrujące wzdłuż pnia musiały przejść przez opaskę papierową. Środkiem całej opaski rozprowadzamy warstwę lepu, szerokości 4-6 cm i możliwie równej grubości. Na

tak nałożoną warstwę lepu chwytają się samice bezskrzydłe piędzika przedzimka, które wędrują wzdłuż pnia, aby złożyć jaja w szczytowych partiach korony. Przy obfitych odłowach opaski, a zwłaszcza lepy, należy zmieniać lub uzupełniać. Drzewa opanowane przez piędzika przedzimka należy opryskiwać preparatami do zimowego zwalczania szkodników, zwracając uwagę na dokładne pokrycie cieczą pędów szczytowych. Na drzewach, gdzie występują gąsienice piędzika, stosujemy **Promanal 012 AL (olej parafinowy)**, **Polysect Hobby AL (bifentryna)**, w okresie od stwierdzenia gąsienic, aż do zakwitania drzew owocowych.

Brudnica nieparcka – na drzewach owocowych, a także na innych drzewach liściastych obserwujemy wiosną nieregularne wyżerki na liściach, a czasami gołożery. Powodują to silnie owłosione gąsienice długości do 7 cm, z dwoma rzędami brodawek na grzbiecie, barwy niebieskiej lub czerwonej. Włoski gąsienic wywołują podrażnienie skóry.

Zwalczanie – w okresie od jesieni do przedwiośnia poszukiwać i zbierać do pojemników złoża jaj z pni drzew i grubszych gałęzi; wyglądają one jak brązowo-szara, rozplaszczona i przylegająca do powierzchni kory, filcowata poduszeczka. Zebrane złoża jaj najlepiej zniszczyć lub włożyć ptakom do karmników, umieszczonych z dala od chronionych drzew. Gąsienice tego szkodnika w okresie pojawiania się liści można zwalczać: **Promanal 012 AL (olej parafinowy)**, **lub Polysect Hobby AL (bifentryna)**, **Spruzit 04 EC (naturalna perytryna)**. W drugiej połowie lata wskazane jest zbieranie kokonów, które umieszczone są w koronach drzew.

Kuprówka rudnica – rozwijające się pąki na wiosnę obumierają wskutek żeru maleńkich, owłosionych gąsienic. Dorosłe gąsienice dochodzą do 3 cm długości, pokryte są żółto-brunatnymi, łamliwymi włoskami. Gąsienice są zazwyczaj wyraźnie szare, a przy poruszaniu się ich widać, że wzdłuż ich ciała biegną czerwone i białe linie. Liczne gąsienice powodują czasami gołożery. Ich włoski podrażniają skórę.

Zwalczanie – godne polecenia, dla użytkowników działek, jest obcinanie w zimie wierzchołków pędów z oprzędami, w których wnętrzu zimują maleńkie, włochate gąsienice kuprówki. Zebrane oprzędy palimy lub przeznaczamy na pożywienie dla ptaków owadożernych lub drapieżnych owadów, umieszczając z daleka od drzew chronionych. Gąsienice możemy zwalczać także preparatami chemicznymi, tak jak brudnicę nieparckę: **Promanal 012 AL (olej parafinowy)**, **lub Polysect Hobby AL (bifentryna)**, **Spruzit 04 EC (naturalna perytryna)**.

Pierścienica nadrzewka – w okresie wiosny gąsienice uszkadzają pąki, a później mogą powodować gołożery. Młode gąsienice są ciemnoszare, a później niebieskoszare z podłużnymi pasami białymi, żółto-brązowymi, czerwonymi i czarnymi. Dość łatwo także rozpoznać złożę jaj szkodnika w okresie bezlistnym; umieszczone jest najczęściej w postaci pierścienka na najwyższych gałęziach drzew owocowych, a dość często na ałyczy.

Zwalczanie – w okresie prześwietlania drzew usuwamy pędy z pierścienkami jaj lub same złoża. Złoża jaj niszczymy lub przeznaczamy dla ptaków owadożernych. Zwalczamy chemicznie jak brudnicę nieparckę.

Znamionówka tarniówka – gąsienice są włochate, długości 4 cm, popielate z czarną głową, z czerwonymi brodawkami i podłużnymi, żółto-rudymi pasami. Na ostatnim segmencie ciała gąsienic umieszczone są 4 pary brązowo-żółtych pędzelków. Szkodnik powoduje gołożery na wierzchołkach drzew owocowych.

Zwalczanie – po okresie bezlistnym zbieramy jaja znamionówek, umieszczone w górnej części korony drzewa i przytwierdzone wraz z przędzą do suchego liścia jabłoni. Jaja są owalne, białe z ciemną plamką pośrodku, rozmieszczone w złożach niezbyt regularnie. Gdy stwierdzimy, że w jajach pasożytuje kruszynek, wówczas zabezpieczamy je przed ptakami. Jeżeli złoża nie są spasożytowane, przenosimy je do karmników dla ptaków.

Chemicznie zwalczamy szkodnika tak, jak brudnicę nieparckę, opryskując szczególnie dokładnie górną część korony drzewa.

Niestrzep głogowiec – gąsienice uszkadzają pąki w okresie pęknięcia, co powoduje najczęściej zasychanie pąków. W okresie późniejszym liczne gąsienice powodują gołożery.

Szkodnik występuje w południowych rejonach kraju. Gąsienice zimują w gniazdach z jednego liścia, który zwinięty jest najczęściej w rurkę i przytwierdzony do gałęzi drzewa.

Zwalczanie – tak samo, jak kuprówkę rudnicę.

Szkodniki jabłoni

Miodówka jabłoniowa – wiosną liście wokół pąków kwiatowych i płatki kwiatów są wyraźnie zwinięte i pomarszczone. Zawiazki owoców opadają lub są zniekształcone. Na liściach są widoczne krople lepkiej cieczy i zielono-żółte, płaskie larwy.

Zwalczanie – w zimie, po stwierdzeniu na krótkopędach jasnożółtych bądź pomarańczowych, wydłużonych jaj, należy opryskiwać preparatami do zimowego zwalczania szkodników.

W okresie pęknięcia pąków aż do zakwitania jabłoni opryskujemy *Spruzitem 0,4 EC, (naturalna perytryna), Mosilanem 20 SP*, ustalając termin maksymalnego wylęgu larw. Zabieg powtarzamy, w wypadku, gdy pierwszy nie okazał się skuteczny. Zabiegi chemiczne należy zakończyć przed zakwitaniem jabłoni, aby nie zniszczyć pszczół i owadów pożytecznych. W okresie bezlistnym należy dokładnie prześwietlić konary drzew.

Bawełnica korówka – w czasie wegetacji na gałęziach i pędach występuje biały lub białoszary, watowaty nalot. Przykrywa on kolonie mszyc. Na starszych pędach, gdzie żerowanie mszyc trwa kilka lat, powstają rakowate narośla, otwarte lub częściowo zablizniające się.

Zwalczanie – miejsca porażone dokładnie czyścimy lub wycinamy. W okresie zimowym całe drzewko dokładnie i obficie opryskujemy preparatami do zimowego zwalczania szkodników. Bardzo dobre wyniki w zwalczaniu bawełnicy korówki daje osiec korówkowy.

Kwieciak jabłkowiec – w okresie opadania płatków kwiatowych obserwujemy, że niektóre kwiaty nie rozwinęły się. Zbrunatniałe płatki takich kwiatów są zaschnięte i tworzą jakby czapczkę. Po zdjęciu czapczki widać beznogą, białą larwę lub poczwarkę, a słupek i pręciki są wyjedzone.

Zwalczanie – uzależniamy przede wszystkim od obfitości kwitnienia drzew i od tego, w jakim stopniu szkodnik niszczy kwiaty. Jeżeli sprowadza się to do przerzedzania nadmiernej ilości kwiatów, to działalność szkodnika jest dla nas korzystna. W latach słabego kwitnienia i liczego występowania kwiecika należy go zwalczać. W lipcu, a także na przedwiośniu, zakładamy na pnie drzew opaski chwytne z papieru falistego, zawiązując je jedynie od góry, tak aby chrząszcze kwiecika swobodnie mieściły się w żeberkach papieru, przylegających do pnia. Aby odłowy były obfite, pień drzewa oczyszczamy ze starej, odstającej kory. Chrząszcze, gromadzące się w opaskach na przedwiośniu, wybieramy codziennie lub co parę dni i niszczymy. Chrząszcze, zgromadzone w opaskach na jesieni (od końca lipca) wraz z owocówkami i innymi szkodnikami pozostawiamy, gdyż będą one zwabiać ptaki owadożerne.

Chemicznie zwalczamy kwiecika tuż przed pękaniem pąków lub w okresie pęknięcia pąków: *Spruzit 0,4 EC, (naturalna perytryna), Mosilan 20 SP, (chloronikotynowy)*.

Owocówka jabłkowiec – robaczywe owoce, a w nich jasnoróżowe gąsienice, dobrze znane działkowiczom.

Zwalczanie – na działce na wszystkie owocujące drzewa zakładamy opaski chwytne z papieru falistego. Opaski, okryte z góry i z boków papierem, który nie przepuszcza wody, powinno się zakładać w końcu czerwca na wysokości około

1 m od ziemi i kontrolować co 2 tygodnie, do końca lipca, usuwając gąsienice. Od początku sierpnia do przedwiośnia opaski pozostawiamy nienaruszone, gdyż ukryte pod nimi gąsienice stanowią pożywienie dla sikorek i innych ptaków owadożernych. Opaski przedwcześnie zniszczone zastępujemy nowymi (sierpień, wrzesień).

Zwalczanie – chemiczne przeprowadzamy na podstawie obserwacji. Jaja, składane na owocach, można nauczyć się rozpoznawać samemu przez lupę. Zalecane preparaty to: *Spruzit 0,4 EC, (naturalna perytryna), Mosilan 20 SP, (chloronikotynowy)*. Musimy pamiętać, aby przechowywane owoce nie były miejscem opóźnionego wylęgu szkodnika i dlatego owoce przechowywane powinny być całkowicie zdrowe, a okna przechowalni zakryte gęstą siatką o takich oczkach, aby motyle nie przedostały się do wewnątrz przechowalni.

Ważny sposób zwalczania jaj owocówki wiąże się z wykorzystaniem kruszynka. Należy w miarę możliwości wprowadzić go na działkę i zapewnić mu warunki do dobrego bytowania.

Namietnik jabłoniowy – wiosną, po rozwinięciu się liści, spotyka się na drzewach dość często liczne oprzędy z jasnożółtymi gąsienicami, na których ciele znajdują się czarne brodawki. Gąsienice masowo zjadają liście, co prowadzi często do gołozerów.

Zwalczanie – w miarę możliwości trzeba zbierać i niszczyć oprzędy z gąsienicami. Wczesną wiosną, w fazie zielonego lub różowego pąka kwiatowego, opryskuje się *Topsin M 500 S.C, (tiofanat metylowy)*.

Wznosik doparek – jabłonie opalone przez gąsienice wyglądają z daleka jak spalone. Gąsienice szkodnika żerują na górnej powierzchni liścia, który zwija się łódeczkowato do środka. Dorosłe gąsienice długości około 10 mm, są zielono-żółte lub żółte, z drobnymi, czarnymi brodawkami na ciele. Brodawki opatrzone są szczecinkami.

Zwalczanie – w ogrodach, gdzie występują szkodniki, należy corocznie zwalczać go podobnie jak namietnika jabłoniowego.

Dalszy ciąg informacji o zwalczaniu szkodników i chorób nastąpi w następnym numerze.

Aby przybliżyć czytelnikowi opis szkodników, chorób drzew i krzewów, starałem się pokazać w szerszym zakresie problem poznania jak i zwalczania chorób i szkodników na działce. Dobór preparatów do zwalczania szkodników i chorób w POD jest zgodny z regulaminem.

Instruktor okręgowy
Tadeusz Netczuk